

346

D E K R E T

z dnia 8 listopada 1946 r.

o postępowaniu spadkowym.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

DZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. W postępowaniu spadkowym unormowanym w niniejszym dekrete stosuje się przepisy części ogólnej kodeksu postępowania niespornego, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. 2. Właściwym do przeprowadzenia postępowania spadkowego jest, o ile ustawa inaczej nie stanowi, sąd spadku, którym jest sąd miejsca ostatniego zamieszkania spadkodawcy, a jeżeli spadkodawca nie miał takiego zamieszkania w Polsce, sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część, w braku zaś tych podstaw — sąd, w którego okręgu ma siedzibę Sąd Najwyższy.

Art. 3. Za postanowienie kończące postępowanie uważa się postanowienie, kończące samodzielną część postępowania spadkowego.

Art. 4. Na postanowienie sądu drugiej instancji nie służy skarga kasacyjna, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

DZIAŁ II.

Przepisy szczególne.

Rozdział I.

Zabezpieczenie spadku.

Art. 5. Zabezpieczenie spadku należy do sądu miejsca, gdzie znajdują się rzeczy, które były we władaniu spadkodawcy w czasie jego śmierci. Jeżeli sąd ten nie jest sądem spadku, winien on o dokonany zabezpieczeniu niezwłocznie zawiadomić sąd spadku.

Art. 6. Spadek zabezpiecza się, gdy zachodzi niebezpieczeństwo usunięcia, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy, pozostałych po spadkodawcy, albo gdy z innych przyczyn zachodzi potrzeba pieczy nad mieniem spadkowym.

Art. 7. Środki zabezpieczenia są następujące: 1) spisanie i oddanie majątku ruchomego pod dozór, 2) złożenie do depozytu sądowego, 3) ustanowienie zarządu tymczasowego, 4) ustanowienie dozoru nad nieruchomością. Można zastosować kilka sposobów zabezpieczenia jednocześnie lub kolejno.

Art. 8. § 1. Sąd wydaje postanowienie o zabezpieczeniu spadku na wniosek: osoby, która uprawdopodobniła prawo do spadku, wykonawcy testamentu, współwłaściciela rzeczy pozostałych po spadkodawcy, wierzyciela mającego pisemny dowód należności przeciwko spadkodawcy oraz na wniosek prokuratora, Prokuraturii Generalnej i właściwej władzy podatkowej.

§ 2. Sąd wydaje z urzędu postanowienie o zabezpieczeniu, jeżeli poweźmie wiadomość, że spadkobierca jest nieobecny lub nie ma pełnej zdolności do działań prawnych i nie ma ustawowego przedstawiciela albo gdy spadkobierca jest nieznan.

Art. 9. Gdy zachodzi niebezpieczeństwo usunięcia, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy, które były we władaniu spadkodawcy, organa miejscowej administracji ogólnej lub zarządu gminy, stosownie do okoliczności mogą zarządzić środki tymczasowe celem zabezpieczenia. Obowiązane są one jednak o zarządzonych środkach zabezpieczenia zawiadomić niezwłocznie sąd, do którego właściwości należy zabezpieczenie spadku.

Art. 10. § 1. Gdy śmierć spadkodawcy nastąpiła na statku morskim, zabezpieczenie rzeczy, które znajdowały się we władaniu zmarłego, zarządzone i dokonane będzie przez kierownika statku według przepisów o zabezpieczeniu. Akt zabezpieczenia kierownik odsyła sądowi spadku, jeżeli zaś zachodzą trudności w oznaczeniu tego sądu — sądowi grodzkiemu miejsca przybicia statku w Polsce.

§ 2. Przepisy te stosuje się odpowiednio w przypadku śmierci na statku powietrznym.

Art. 11. Przy spisaniu majątku ruchomego mogą być obecne osoby, które mają prawo zgłosić wniosek o zabezpieczenie. Nieobecność tych osób nie wstrzymuje wykonania czynności.

Art. 12. § 1. Organ wykonywający postanowienie o zabezpieczeniu w razie potrzeby może zastosować środki, zapobiegające usunięciu ruchomości przed ich spisaniem. Zwłaszcza może dokonać opieczetowania, jeżeli napotka przeszkodę przy przystąpieniu do czynności lub gdy dalszy ciąg czynności odracza.

§ 2. Przy spisaniu majątku ruchomego opieczetowanie może zarządzić sąd, jeżeli czynności organu wykonywającego postanowienie o zabezpieczeniu zostały zaskarżone.

Art. 13. § 1. Opieczetowaniu nie ulegają rzeczy użytku codziennego niezbędne dla osób, pozostających w mieszkaniu spadkodawcy, jak

również rzeczy, które dla swych właściwości nie mogą być opieczętowane.

§ 2. Mogą być wyłączone z opieczętowania rzeczy, do których osoba trzecia zgłosiła i u-prawdopodobniła swe prawa.

Art. 14. § 1. Pieczęcie, nałożone przez organ wykonywający zabezpieczenie, odejmuje tenże organ. Odjęcie pieczęci, nałożonych na skutek zarządzenia sądu, następuje na podstawie postanowienia sądu.

§ 2. Przy odjęciu pieczęci mogą być obecne osoby, które mają prawo zgłosić wniosek o zabezpieczenie. O odjęciu pieczęci sporządza się protokół.

§ 3. Do odjęcia pieczęci sąd może upoważnić osobę, która jest uprawniona do objęcia rzeczy opieczętowanej. W tym przypadku nie sporządza się protokołu o odjęciu pieczęci.

Art. 15. § 1. Znalezione przy spisaniu ruchomości pakiety zapieczętowane odsyła się sądowi, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu. Stan zewnętrzny pakietu stwierdzony będzie w protokole.

§ 2. Tak samo należy postąpić z testamentami oraz z dokumentami, mogącymi stanowić dowód uprawnień.

Art. 16. Pieniądze i papiery wartościowe składa się do depozytu sądowego. Kosztowności składa się również do depozytu, jeżeli nie oddaje się ich do przechowania wyznaczonemu dozorcę.

Art. 17. Znalezione przy spisaniu dokumenty i rzeczy, które były we władaniu spadkodawcy z tytułu sprawowania przez niego funkcji publicznych lub społecznych, oddane będą właściwemu urzędowi lub instytucji.

Art. 18. § 1. Organ wykonywający postanowienie o zabezpieczeniu wyda z pieniędzy spadkowych członkowi rodziny spadkodawcy, a gdyby to nie było możliwe, domownikowi spadkodawcy albo innej odpowiedniej osobie sumę, potrzebną na koszty pogrzebu spadkodawcy.

§ 2. W celu zaspokojenia kosztów pogrzebu sąd może zarządzić sprzedaż odpowiedniej części ruchomości spadkowych, oznaczając przy tym sposób sprzedaży.

Art. 19. Organ wykonywający postanowienie o zabezpieczeniu może z pieniędzy spadkowych pozostawić członkom rodziny spadkodawcy, którzy w czasie jego śmierci z nim mieszkali, odpowiednią kwotę na zaspokojenie ich potrzeb niezbędnych na czas nie dłuższy niż miesiąc.

Art. 20. § 1. Do przechowania ruchomości organ wykonywający postanowienie o zabezpieczeniu wyznacza dozorcę.

§ 2. Do przechowania ruchomości stosuje się odpowiednio przepisy o dozorcze nad ruchomościami, zajętymi w drodze postępowania egzekucyjnego.

Art. 21. § 1. Jeżeli w skład spadku wchodzi przedsiębiorstwo zarobkowe, gospodarstwo rolne albo nieruchomości, organ wykonywający postanowienie o zabezpieczeniu może w razie potrzeby ustanowić tymczasowego zarządcę.

§ 2. Zarządca wykonywać będzie czynności, do których jest uprawniony i obowiązany zarządca, ustanowiony w drodze zabezpieczenia roszczenia przez sekwestr.

§ 3. W razie wyznaczenia zarządcy organ, który go wyznaczył, wyda mu z funduszów spadku odpowiednią sumę na niezbędne wydatki.

Art. 22. Jeżeli zachodzi potrzeba tylko strzeżenia nieruchomości, może być wyznaczony zamiast tymczasowego zarządcy dozorca.

Art. 23. Zabezpieczenie, jeżeli ustala jego potrzeba, będzie uchylone przez sąd z urzędu lub na wniosek osób, uprawnionych do żądania zabezpieczenia.

Rozdział II.

Spis inwentarza.

Art. 24. § 1. Na wniosek spadkobiercy, wykonawcy testamentu albo wierzyciela, mającego pisemny dowód należności przeciwko spadkodawcy, Prokuratorii Generalnej i właściwej władzy podatkowej sąd wydaje postanowienie w przedmiocie sporządzenia spisu inwentarza.

§ 2. Nadto sąd nakaże z urzędu spisanie inwentarza w przypadkach w ustawie przewidzianych.

Art. 25. § 1. Jeżeli spisu inwentarza żąda wierzyciel, sąd wydaje postanowienie po wysłuchaniu w miarę możliwości spadkobiercy. W tym przypadku koszty spisu inwentarza mogą być włożone przez sąd na wierzyciela.

§ 2. Spadkobierca władny jest uiścić dług, przypadający wierzycielowi żądającemu spisu inwentarza, chociażby termin uiszczenia jeszcze nie nastąpił.

Art. 26. O terminie spisu inwentarza zawiadamia się wnioskodawcę, spadkobiercę i wykonawcę testamentu, jeżeli ich miejsce zamieszkania jest znane, oraz dozorcę i zarządcę tymczasowego, jeżeli byli ustanowieni. Nieprzybycie tych osób nie wstrzymuje czynności.

Art. 27. § 1. Do spisu inwentarza wciąga się majątek spadkodawcy z oznaczeniem wartości każdego przedmiotu jak również długi spadku.

§ 2. Przy sporządzeniu opisu i oszacowania stosuje się odpowiednio przepisy o opisie i oszacowaniu obowiązujące w postępowaniu egzekucyjnym.

Art. 28. W razie potrzeby wciągnięcia do spisu rzeczy, znajdujących się w innym okręgu, sąd spadku zwróci się do sądu właściwego o wydanie odpowiednich zarządzeń.

Art. 29. § 1. Wciągnięte do spisu inwentarza ruchomości i nieruchomości organ wykonywający czynność pozostawia w posiadaniu spadkobiercy. Nie dotyczy to przedmiotów złożonych do depozytu sądowego, co do których zarządzenia wydaje sąd.

§ 2. Jeżeli wszyscy spadkobiercy są nieobecni albo jeżeli między spadkobiercami zachodzą spory co do pozostawienia majątku spadkowego w posiadaniu jednego lub kilku z nich, organ wykonywający czynność odda ruchomości wyznaczonemu przez siebie dozorcę, zawiadamiając o tym niezwłocznie sąd.

Art. 30. W razie ujawnienia majątku lub długu, nie wciągniętego do spisu inwentarza, może nastąpić uzupełnienie spisu inwentarza przy zastosowaniu powyższych przepisów.

Rozdział III.

Przepisy łączne o zabezpieczeniu spadku i o spisie inwentarza.

Art. 31. § 1. Wykonanie postanowienia sądu o zabezpieczeniu spadku i o sporządzeniu spisu inwentarza należy do komornika. Sąd jednak, stosownie do okoliczności, może do wykonania tych czynności wyznaczyć notariusza albo burmistrza lub wójta gminy. W zakresie tych czynności podlegają oni sądowi, którego postanowienie jest wykonywane.

§ 2. Spadkobierca może zgłosić wniosek o sporządzenie spisu inwentarza bezpośrednio właściwemu komornikowi lub notariuszowi. Komornik i notariusz zawiadamiają sąd spadku o przystąpieniu do spisu.

Art. 32. § 1. Spisanie majątku ruchomego w trybie zabezpieczenia spadku jak również spis inwentarza powinny odbywać się w obecności dwóch świadków, powołanych przez spisującego. Świadcami mogą być także domownicy spadkodawcy.

§ 2. Z dokonanej czynności spisuje się protokół, który podpisują obecni. Odmowę lub niemożność podpisania spisujący stwierdza w protokole.

§ 3. Do protokołu wciąga się również oświadczenia osób, których obecność przy dokonywanej czynności jest dopuszczalna, oraz oświadczenia osób trzecich, zgłaszających swoje prawa do przedmiotu.

Art. 33. § 1. Na czynności komornika, notariusza, burmistrza lub wójta, związane z zabezpieczeniem spadku albo spisem inwentarza, można wnieść skargę do sądu w terminie dwutygodniowym od dnia dokonania czynności, jeżeli o wyznaczonym terminie czynności skarżący był zawiadomiony; w przeciwnym razie termin biegnie od dnia, w którym skarżący powziął wiadomość o czynności.

§ 2. Na postanowienie sądu służy zażalenie do sądu okręgowego.

Art. 34. § 1. Komornik, notariusz, burmistrz lub wójt obowiązany jest do wynagrodzenia szkody, wyrządzonej przez złą wolę lub niedbalstwo przy wykonywaniu czynności, jeżeli poszkodowany nie mógł zapobiec szkodzie za pomocą środków przewidzianych w ustawie.

§ 2. Roszczenie o wynagrodzenie szkody ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, kiedy poszkodowany dowiedział się o czynności lub zaniedbaniu, które spowodowały szkodę.

Art. 35. Komornik, notariusz, burmistrz lub wójt mają prawo upomnieć osoby, które zachowują się niewłaściwie lub przeszkadzają w czynności, a po bezskutecznym upomnieniu wydalić je. W razie oporu mogą wezwać pomocy milicji obywatelskiej.

Art. 36. § 1. Koszty zabezpieczenia i spisu inwentarza, oprócz tych, które zostały włożone na wierzyciela żądającego spisu inwentarza, obciążają spadek.

§ 2. Sumę kosztów podaje się w spisie inwentarza. Wysokość tych kosztów w razie sporu oznacza sąd. Na postanowienie sądu nie ma zażalenia.

§ 3. W celu zaspokojenia kosztów sąd może sprzedać sprzedaj odpowiedniej części ruchomego majątku spadkowego, oznaczając przy tym sposób sprzedaży.

Art. 37. Akta, dotyczące zabezpieczenia spadku oraz spisu inwentarza, odsyła się sądowi spadku.

Art. 38. Postanowienia sądu, wydane stosownie do przepisów o zabezpieczeniu spadku i o spisie inwentarza, są natychmiast wykonalne z wyjątkiem postanowień w przedmiocie zmiany lub uchylecia zabezpieczenia.

Rozdział IV.

Wyjawienie przedmiotów spadkowych.

Art. 39. § 1. Gdy po sporządzeniu spisu inwentarza zachodzi wątpliwość, czy cały spadek został do niego wciągnięty, sąd z urzędu albo na wniosek spadkobiercy, wierzyciela spadku, Prokuratorii Generalnej lub właściwej władzy podatkowej może nakazać spadkobiercy, aby złożył oświadczenie, iż żadnego przedmiotu spadkowego nie usunął lub nie zataił albo aby złożył wykaz przedmiotów, nie ujawnionych w spisie inwentarza, o ile mu są wiadome, wreszcie, aby wskazał osoby, które majątek ukryły, jeżeli mu są znane. Nadto sąd może nakazać spadkobiercy, aby złożył oświadczenie, iż podane do spisu inwentarza długi istnieją.

§ 2. Zapisobierca i wierzyciel mają prawo zgłosić wniosek tylko wówczas, gdy uprawdopodobnili, iż ujawniony stan czynny spadku nie wystarcza na ich zaspokojenie.

Art. 40. § 1. Na skutek wniosku sąd wyznaczy rozprawę, na którą oprócz wnioskodawcy wezwie także innych spadkobierców oraz wierzycieli spadku, jeżeli ci są zainteresowani w wyniku postępowania.

§ 2. Spadkobierca, przeciwko któremu jest skierowany wniosek, może najpóźniej na rozprawie żądać, aby oświadczenie lub wykaz przedmiotów nie ujawnionych w spisie inwentarza, a w razie potrzeby przysięgę, złożył również spadkobierca, który zgłosił wniosek.

Art. 41. Po przeprowadzeniu rozprawy sąd w razie uwzględnienia wniosku wyda postanowienie, w którym nakaże spadkobiercy albo złożenie na piśmie bądź do protokołu sądowego oświadczenia o treści wskazanej w postanowieniu, albo złożenie w terminie wyznaczonym wykazu przedmiotów, nie ujawnionych w spisie inwentarza. Postanowienie będzie doręczone temu spadkobiercy z uprzedzeniem o skutkach nieusprawiedliwionej odmowy złożenia oświadczenia, wykazu lub przysięgi.

Art. 42. Po uprawomocnieniu się postanowienia, uwzględniającego wniosek, sąd na żądanie każdego, kto jest uprawniony do zgłoszenia wniosku o złożenie oświadczenia lub wykazu, zarządzi wykonanie postanowienia, jeżeli spadkobierca jeszcze go nie wykonał.

Art. 43. § 1. W wykazie spadkobierca winien wymienić nie ujawnione w spisie inwentarza przedmioty, podając miejsce przechowania ruchomości i dokumentów oraz podstawy prawne wiarygodności i innych praw majątkowych.

§ 2. O złożeniu wykazu sąd zawiadamia pozostałych uczestników postępowania.

Art. 44. § 1. Sąd wyznacza posiedzenie, na które wzywa wszystkich uczestników. Na posiedzeniu spadkobierca złoży oświadczenie treści wskazanej w postanowieniu, jeżeli przedtem nie złożył go na piśmie. Sąd oraz za jego zezwoleniem uczestnicy postępowania mogą zadawać spadkobiercy pytania, zmierzające do wykrycia całego spadku.

§ 2. Sąd nakaże spadkobiercy złożenie przysięgi, jeżeli uzna to za potrzebne, oznaczając w postanowieniu fakty, które mają być stwierdzone przysięgą. Na postanowienie to nie ma zażalenia.

§ 3. Na wniosek spadkobiercy zobowiązanego do złożenia przysięgi sąd spadku zleci przyjęcie przysięgi od tego spadkobiercy sądowi miejsca jego zamieszkania.

Art. 45. § 1. Jeżeli spadkobierca bez usprawiedliwionej przyczyny nie złoży oświadczenia, lub wykazu przedmiotów nie ujawnionych w spisie inwentarza albo przysięgi, sąd na żądanie uprawnionego do zgłoszenia wniosku o złożenie

oświadczenia lub wykazu nałoży na spadkobiercę grzywnę lub zastosuje przymus osobisty. Na postanowienie w tym przedmiocie służy zażalenie.

§ 2. W jednym postanowieniu nie można wymierzyć grzywny wyższej, niż dziesięć tysięcy złotych lub orzec przymusu osobistego na czas dłuższy, niż dwa tygodnie. Ogólna suma grzywnien nie może przewyższać stu tysięcy złotych, a ogólny czas przymusu osobistego sześciu miesięcy.

Art. 46. Ponowny wniosek o złożenie oświadczenia lub wykazu może być dopuszczony, tylko wówczas, gdy będzie uprawdopodobnione, że spadkobierca powziął o przedmiotach spadkowych wiadomość, której nie miał w czasie złożenia poprzedniego oświadczenia, wykazu lub przysięgi.

Art. 47. W postępowaniu z wniosku o złożenie oświadczenia lub wykazu sąd, o ile przepisy rozdziału niniejszego nie stanowią inaczej, stosuje odpowiednio przepisy o przesłuchaniu stron w postępowaniu spornym. Do złożenia jednak przysięgi może być zobowiązany także ten, kto skazany był wyrokiem prawomocnym za fałszywe zeznania.

Art. 48. Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się odpowiednio do wyjaśnienia przysporzeń podlegających wyrównaniu jak również przysporzeń i darowizn podlegających doliczeniu przy ustaleniu zachowku.

Rozdział V.

Ogłoszenie testamentu.

Art. 49. Kto ma w posiadaniu testament, obowiązany jest złożyć go sądowi spadku niezwłocznie, gdy dowie się o śmierci spadkodawcy. Notariusz składa sądowi testament przechowywany w kopercie wraz z kopertą, sporządzony zaś w formie protokołu notarialnego — w wypisie.

Art. 50. Kto dowie się o śmierci spadkodawcy oraz o tym, że treść testamentu ustnego nie została spisana i podpisana, obowiązany jest donieść o tym sądowi z wymienieniem imion, nazwisk i miejsca zamieszkania świadków, którzy byli obecni przy sporządzeniu testamentu. Sąd wezwie świadków do złożenia pod przysięgą zeznań, stwierdzających treść testamentu. Jeżeli sąd ten nie jest sądem spadku, prześle protokół przesłuchania świadków sądowi spadku.

Art. 51. § 1. Kto bezzasadnie uchyla się od wykonania obowiązków przewidzianych w dwóch artykułach poprzedzających, odpowiada za wynikłą stąd szkodę.

§ 2. Ponadto sąd może osobie tej wymierzyć grzywnę w wysokości nie przewyższającej 3000 zł.

Art. 52. § 1. Na wniosek osoby, która uprawdopodobni, iż testament znajduje się u innej osoby, oraz uprawdopodobni swój interes prawny w ujawnieniu treści testamentu, sąd po wysłuchaniu obu tych osób wyda postanowienie w przedmiocie nakazania złożenia testamentu sądowi. Postanowienie to jest natychmiast wykonalne.

§ 2. W celu stwierdzenia, czy istnieje testament i gdzie się znajduje, sąd może nakazać złożenie odpowiedniego oświadczenia w trybie, przepisany dla wyjawienia przedmiotów spadkowych. Obowiązek oświadczenia może być włożony na spadkobiercę i zapisobiercę, na osobę zaś trzecią tylko co do faktu, czy posiada lub posiadała ona testament, co nie wyłącza możliwości przesłuchania jej jako świadka co do innych faktów.

§ 3. W razie uwzględnienia wniosku o złożenie testamentu postanowienie sądu będzie wykonane na żądanie osoby, która zgłosiła wniosek.

Art. 53. § 1. Sąd otwiera i ogłasza testament, jeżeli ma dowód śmierci spadkodawcy, chociażby spadkodawca zastrzegł dokonanie tych czynności w czasie późniejszym.

§ 2. O terminie otwarcia i ogłoszenia nie zawiadamia się osób zainteresowanych, jednak mogą one być obecne przy tej czynności.

Art. 54. Gdy złożono kilka testamentów jednego spadkodawcy, otwiera się i ogłasza wszystkie, a na każdym z nich będzie uczyniona wzmianka o innych.

Art. 55. W protokole otwarcia i ogłoszenia testamentu należy opisać jego stan zewnętrzny oraz wymienić jego datę, datę złożenia i osobę, która testament złożyła. Na testamencie będzie umieszczona data otwarcia i ogłoszenia.

Art. 56. O dokonany otwarcie i ogłoszeniu testamentu sąd w miarę możliwości zawiadamia osoby, których rozporządzenia testamentowe dotyczą, a w tej liczbie i wykonawcę testamentu.

Art. 57. § 1. Testament wraz z protokołem otwarcia i ogłoszenia będzie przechowywany w sądzie.

§ 2. Sąd wydaje osobom zainteresowanym odpisy testamentu wraz z odpisem protokołu otwarcia i ogłoszenia. Osoby te mogą przeglądać testament w obecności sekretarza sądu.

Art. 58. Przepisy powyższe stosuje się także do aktów ostatniej woli, przesłanych przez władzę obcego państwa, choćby tam były przedtem ogłoszone.

Art. 59. § 1. Jeżeli z testamentu wynika, że należy dokonać wyboru osoby zapisobiercy, albo że należy dokonać wyboru, co każdy z kilku zapisobierców ma otrzymać z przedmiotu

zapisu, albo też że należy dokonać oznaczenia przedmiotu zapisu, sąd na wniosek osoby zainteresowanej, a jeżeli chodzi o wybór osoby zapisobiercy — także z urzędu, wyznaczy osobie uprawnionej stosowny termin do dokonania wyboru. Osoba dokonywająca wyboru składa oświadczenie wobec sądu, o czym spisuje się protokół.

§ 2. Jeżeli osoba uprawniona do dokonania wyboru nie uczyni tego w terminie przez sąd wyznaczonym albo jeżeli nie wskazano, kto ma wybór dokonać, lub jeżeli wybór pozostawiony był sądowi, sąd rozstrzyga postanowieniem o wyborze.

Art. 60. § 1. Jeżeli został ustanowiony wykonawca testamentu, składa on sądowi oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu obowiązku wykonawcy testamentu, o czym spisuje się protokół.

§ 2. Sąd z urzędu wyznaczy wykonawcy testamentu termin do złożenia oświadczenia przewidzianego w paragrafie poprzedzającym.

§ 3. Na wniosek wykonawcy testamentu sąd wyda mu poświadczenie o jego uprawnieniach.

Rozdział VI.

Oświadczenie o przyjęciu b odrzuceniu spadku.

Art. 61. § 1. Oświadczenie o przyjęciu spadku wprost lub z dobrodziejstwem inwentarza albo o odrzuceniu spadku spadkobierca składa sądowi spadku, o czym spisuje się protokół.

§ 2. Oświadczenie to może być także złożone w sądzie grodzkim miejsca zamieszkania lub pobytu składającego oświadczenie. Sąd ten przesyła niezwłocznie protokół sądowi spadku.

Art. 62. § 1. Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku powinno zawierać:

1) imię i nazwisko spadkodawcy, datę i miejsce jego śmierci oraz miejsce jego ostatniego zamieszkania;

2) tytuł powołania do spadku;

3) treść złożonego oświadczenia.

§ 2. Przy oświadczeniu należy złożyć sądowi akt zejścia spadkodawcy albo prawomocne orzeczenie sądowe o uznaniu go za zmarłego lub o stwierdzeniu zgonu, jeżeli dowody te nie zostały już poprzednio złożone.

Art. 63. Oprócz danych wymienionych w artykule poprzedzającym oświadczenie o przyjęciu spadku powinno zawierać:

1) wymienienie spadkobierców ustawowych;

2) wymienienie wszelkich, chociażby nieważnych, testamentów spadkodawcy oraz danych dotyczących treści i miejsca przechowa-

nia testamentów, jeżeli nie zostały one złożone sądowi;

3) wymienienie wyłączonych od dziedziczenia spadkobierców jako niegodnych z podaniem przyczyny wyłączenia.

Art. 64. Jeżeli złożono oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, sąd wyda postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza, jeżeli inwentarz nie był jeszcze sporządzony.

Art. 65. Pełnomocnictwo do przyjęcia lub odrzucenia spadku powinno być stwierdzone dokumentem z podpisem notarialnie poświadczonym.

Art. 66. Do oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych przyjęcia lub odrzucenia spadku stosuje się odpowiednio przepisy artykułów poprzedzających, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. 67. § 1. Postanowienie o zatwierdzeniu oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych przyjęcia lub odrzucenia spadku może zapaść tylko po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 2. Na postanowienie sądu drugiej instancji w tym przedmiocie służy skarga kasacyjna.

Art. 68. Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się odpowiednio do oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu zapisu oraz do oświadczeń o uchyleniu się od skutków prawnych przyjęcia lub odrzucenia zapisu.

Rozdział VII.

Stwierdzenie praw do spadku.

Art. 69. Postanowienie o stwierdzeniu praw do spadku wyda sąd spadku na posiedzeniu, na które wezwie zgłaszającego wniosek oraz znanych spadkobierców.

Art. 70. § 1. Za dowód, że nie ma innych osób uprawnionych do dziedziczenia, może być przyjęte zapewnienie, złożone przez zgłaszającego się w protokole sądowym lub w akcie notarialnym.

§ 2. W zapewnieniu zgłaszający się winien złożyć oświadczenie co do wszystkiego, co mu jest wiadome:

1) o istnieniu lub nieistnieniu osób, które by wyłączały znanych spadkobierców od dziedziczenia lub dziedziczyły wraz z nimi,

2) o testamentach spadkodawcy.

§ 3. Pod względem skutków karnych zapewnienie jest równoznaczne ze złożeniem zeznania pod przysięgą, o czym sędzia lub notariusz winien uprzedzić składającego zapewnienie.

Art. 71. § 1. Jeżeli zapewnienie, o którym jest mowa w artykule poprzedzającym, nie było

złożone albo jeżeli zapewnienie lub inne dowody nie będą uznane przez sąd za wystarczające, postanowienie o stwierdzeniu praw do spadku może zapaść dopiero po wezwaniu spadkobierców przez ogłoszenie.

§ 2. Ogłoszenie będzie dokonane na wniosek osoby zainteresowanej.

§ 3. Wezwanie przez ogłoszenie dokonane będzie z urzędu, jeżeli wydane zostało postanowienie o zabezpieczeniu spadku wskutek tego, że spadkobiercy nie są znani.

Art. 72. Ogłoszenie powinno zawierać:

1) imię, nazwisko, zawód oraz ostatnie znane miejsce zamieszkania spadkodawcy;

2) datę śmierci spadkodawcy;

3) wskazanie majątku pozostałego po spadkodawcy;

4) wezwanie, aby spadkobiercy w ciągu sześciu miesięcy od dnia wskazanego w ogłoszeniu zgłosili i udowodnili swoje prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu praw do spadku.

Art. 73. § 1. Ogłoszenie o wezwaniu spadkobierców winno być umieszczone w piśmie urzędowym, przeznaczonym do ogłoszeń, i podane do wiadomości publicznej w miejscu ostatniego zamieszkania spadkodawcy, jeżeli znajduje się ono w Polsce, w sposób w tym miejscu przyjęty. Ponadto sąd może zarządzić umieszczenie ogłoszenia w poczytnym piśmie lub podanie go w inny celowy sposób do wiadomości publicznej, a w szczególności za pośrednictwem radia.

§ 2. Jeżeli koszt umieszczenia ogłoszenia w pismach byłby niewspółmierny z wartością spadku, można przestać na podaniu ogłoszenia do wiadomości publicznej w inny sposób, w szczególności wystarczy umieszczenie ogłoszenia w budynku sądowym i w urzędzie gminnym ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Polsce.

Art. 74. Po upływie terminu sześciomiesięcznego sąd na wniosek osoby zainteresowanej wyznaczy posiedzenie w celu rozpoznania zgłoszonych żądań. O terminie posiedzenia zawiadamia się osoby, które podały miejsce swego zamieszkania w Polsce.

Art. 75. § 1. Sąd bada, czy spadkodawca pozostawił testament. Wzywa również do złożenia testamentu osobę, co do której będzie u prawdopodobnione, iż go posiada. Sąd nakaze tej osobie złożenie testamentu, jeżeli stwierdzi, iż ona go posiada. Postanowienie sądu jest natychmiast wykonalne i będzie wykonane z urzędu.

§ 2. Sąd może również zwrócić się do władzy obcego państwa o przesłanie znajdującego się tam testamentu.

Art. 76. W razie sporu między żądającymi stwierdzenia praw do spadku lub między zgłaszającymi się na skutek wezwania, sąd, o ile podniesione zarzuty ze względu na przytoczone fakty uzna za istotne, odsyła strony na drogę postępowania spornego i zawiesza postępowanie w całości lub w części do czasu rozstrzygnięcia sporu w tej drodze.

Art. 77. W postanowieniu o stwierdzeniu praw do spadku sąd wymienia wszystkich spadkobierców, którym spadek przypada, oraz wysokość ich udziałów.

Art. 78. Sąd odmówi stwierdzenia praw spadkobiercy, jeżeli zachodzi oczywista nieważność testamentu.

Art. 79. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia o wezwaniu spadkobierców nikt nie zgłosił praw do spadku albo zgłoszwszy je nie udowodnił ich w terminie przez sąd zakreślonym, sąd z urzędu wyda postanowienie, stwierdzające prawa do spadku gminy lub Skarbu Państwa, jako spadkobierców ustawowych.

Art. 80. Jeżeli stwierdzone były prawa spadkowe po osobie uznanej za zmarłą lub której zgon został stwierdzony postanowieniem sądu, a postanowienie o uznaniu osoby za zmarłą lub o stwierdzeniu jej zgonu zostało uchylone, sąd spadku na wniosek tej osoby uchyli postanowienie o stwierdzeniu praw do spadku.

Art. 81. Na postanowienie sądu drugiej instancji, kończące postępowanie w sprawie stwierdzenia praw do spadku, służy skarga kasacyjna.

Rozdział VIII.

Zarząd spadku nie objętego.

Art. 82. § 1. Do czasu objęcia spadku przez spadkobiercę sąd czuwa nad całością spadku, a w razie potrzeby ustanawia kuratora spadku.

§ 2. Ustanawiając kuratora spadku sąd wyda zarazem postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza, jeżeli inwentarz nie był jeszcze sporządzony.

Art. 83. W razie powołania do spadku fundacji jeszcze nie istniejącej w chwili otwarcia spadku, sąd, jeżeli spadkodawca inaczej nie zarządził, niezwłocznie ustanowi kuratora, który podejmie czynności niezbędne w celu powołania tej fundacji do życia i przekazania jej majątku.

Art. 84. § 1. Kurator spadku zarządza spadkiem w ramach prawidłowej gospodarki pod nadzorem sądu. Może być pozywany w sprawach, wynikających z zarządu spadku oraz z ty-

tułu roszczeń przeciwko spadkodawcy, jak również może sam pozywać, gdy zajdzie tego potrzeba.

§ 2. Do obowiązków kuratora należy także poszukiwanie spadkobierców.

Art. 85. § 1. Sąd może nakazać sprzedaż rzeczy ruchomych należących do spadku, które ulegają szybkiemu zepsuciu lub wskutek opóźnienia sprzedaży straciłyby znacznie na wartości albo których przechowanie pociąga za sobą koszty niewspółmierne z ich wartością. Sprzedaż dokonana będzie w drodze licytacji według przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Sąd jednak może upoważnić kuratora do sprzedaży z wolnej ręki rzeczy nieznacznej wartości.

§ 2. Postanowienie sądu, wydane na podstawie paragrafu poprzedzającego, jest natychmiast wykonalne.

Art. 86. Zwrot wydatków i wynagrodzenie, przyznane przez sąd kuratorowi spadku, korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia na równi z pierwszeństwem, przyznanym kosztom dozoru ruchomości lub zarządu nieruchomości według przepisów kodeksu postępowania cywilnego o podziale sum, uzyskanych w drodze egzekucji.

Rozdział IX.

Zabezpieczenie zapisów.

Art. 87. § 1. Sąd na wniosek zapisobiercy zabezpiecza jego roszczenie o zapis, jeżeli testament przewiduje zabezpieczenie albo jeżeli niezabezpieczenie mogłoby pozbawić zapisobiercę zaspokojenia, a roszczenie jest wiarogodne.

§ 2. W postępowaniu spadkowym może być zabezpieczone tylko roszczenie, które nie jest jeszcze wymagalne albo o które, gdy jest wymagalne, zapisobierca nie wytoczył jeszcze powództwa.

Art. 88. We wniosku należy wskazać sposób zabezpieczenia.

Art. 89. § 1. Roszczenie zapisobiercy zabezpiecza się w sposób, wskazany w testamencie.

§ 2. Jeżeli w testamencie nie ma w tym przedmiocie wskazań, roszczenie zabezpiecza się: 1) przez oddanie ruchomości pod dozór, 2) przez złożenie pieniędzy i papierów wartościowych do depozytu sądowego, 3) przez odpowiedni wpis w księdze wieczystej albo wpis do rejestru statków, 4) przez zakaz zbywania i obciążania nieruchomości, która nie ma urządzonej księgi wieczystej albo której księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu.

§ 3. Ruchomości mogą być oddane pod dozór spadkobiercy.

Art. 90. Spadkobierca w każdym czasie może żądać uchylecia lub zmiany zabezpieczenia

wskutek zmiany okoliczności. O wniosku spadkobiercy sąd rozstrzyga po przeprowadzeniu rozprawy.

Art. 91. Postanowienie o zabezpieczeniu zapisów jest natychmiast wykonalne.

Rozdział X.

Zmniejszenie zapisów.

Art. 92. Wniosek o zmniejszenie zapisów może być zgłoszony, jeżeli nie zostało przeprowadzone ani się nie toczy postępowanie o dział lub likwidację spadku albo postępowanie upadłościowe, obejmujące ten spadek.

Art. 93. We wniosku o zmniejszenie albo w osobnym wykazie należy wymienić zapisy, które mają być zmniejszone, i wartość pieniężną każdego z nich; w razie potrzeby należy też dołączyć odpis testamentu i wykaz majątku, który służy na zaspokojenie zapisów, z wymienieniem jego wartości.

Art. 94. Na skutek wniosku o zmniejszenie zapisów sąd wyznacza rozprawę.

Art. 95. Sąd ustala skład i wartość majątku, który służy na zaspokojenie zapisów, oraz wartość każdego zapisu.

Art. 96. Uczestnik, który w postępowaniu o zmniejszenie nie podniósł zarzutu co do istnienia lub ważności zapisu, nie ma prawa wytoczyć o to powództwa ani bronić się tym zarzutem przeciwko innemu uczestnikowi, chyba że powództwo lub obrona oparte będą na okolicznościach, ujawnionych po zamknięciu rozprawy w drugiej instancji w postępowaniu o zmniejszenie.

Art. 97. § 1. W przypadku, gdy wszczęta została egzekucja w celu zaspokojenia zapisu, którego dotyczy wniosek o zmniejszenie, sąd na żądanie zgłaszającego ten wniosek może zawiesić postępowanie egzekucyjne do czasu rozstrzygnięcia wniosku.

§ 2. Sąd może uzależnić dalsze prowadzenie egzekucji od złożenia przez egzekwującego zapisobiercę stosownego zabezpieczenia sumy, o jaką zapis może być zmniejszony. Postanowienie sądu jest natychmiast wykonalne.

Art. 98. W postanowieniu, uwzględniającym w całości lub w części wniosek o zmniejszenie zapisów, sąd wymienia zapisy, które ulegają zmniejszeniu, oraz oznacza zakres i sposób zmniejszenia.

Art. 99. Postanowienie o zmniejszeniu zapisów ma skutek także wobec zapisów jeszcze nie uiszczonych, choćby prawomocnie zasądzonych.

Art. 100. Przepisy powyższe stosuje się również do zapisów ograniczonych warunkiem

lub terminem oraz do poleceń spadkodawcy zawartych w testamencie.

Art. 101. Na postanowienie sądu drugiej instancji, kończące postępowanie w sprawie o zmniejszenie zapisów, służy skarga kasacyjna.

Rozdział XI.

Oddzielenie spadku od majątku spadkobiercy.

Art. 102. Postanowienie o oddzieleniu spadku od majątku spadkobiercy może zapaść tylko po przeprowadzeniu rozprawy.

Art. 103. § 1. Uwzględniając wniosek o oddzielenie spadku od majątku spadkobiercy, sąd zarządzi spisanie inwentarza, jeżeli spis inwentarza nie był jeszcze sporządzony.

§ 2. Sąd może również zabezpieczyć spadek, a w razie potrzeby ustanowić kuratora spadku.

Art. 104. § 1. Spadkobierca może uiścić należność, przypadającą żądającemu oddzielenia, chociażby termin uiszczenia jeszcze nie nastąpił. Po uiszczeniu postępowanie będzie umorzone.

§ 2. Postępowanie również będzie umorzone, jeżeli spadkobierca zabezpieczy w sposób dostateczny należność, której istnieniu zaprzecza albo która nie jest jeszcze płatna.

§ 3. Umorzenie postępowania nie nastąpi, jeżeli sprzeciwią się temu inni uprawnieni do żądania oddzielenia.

Art. 105. Jeżeli zapadło już postanowienie o oddzieleniu, sąd na wniosek osoby zainteresowanej uchyli to postanowienie i umorzy postępowanie, gdy zachodzą przyczyny umorzenia przewidziane w artykule poprzedzającym albo gdy nie zostanie nakazana likwidacja spadku na skutek żądania, zgłoszonego przed upływem sześciu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia o oddzieleniu.

Art. 106. Na postanowienie sądu drugiej instancji, kończące postępowanie w sprawie o oddzielenie spadku, służy skarga kasacyjna.

Rozdział XII.

Likwidacja spadku.

Art. 107. § 1. Postępowanie likwidacyjne nie może być wszczęte, jeżeli toczy się postępowanie upadłościowe przeciwko spadkodawcy.

§ 2. Po wszczęciu postępowania likwidacyjnego nie może być wszczęte postępowanie o ogłoszenie upadłości spadkodawcy.

Art. 108. § 1. Spadkobierca może uiścić należność, przypadającą żądającemu likwidacji,

choćby termin uiszczenia jeszcze nie nastąpił. Po uiszczeniu postępowanie będzie umorzone.

§ 2. Postępowanie również będzie umorzone, jeżeli spadkobierca zabezpieczy w sposób dostateczny należność, której istnieniu zaprzecza albo która nie jest jeszcze płatna.

§ 3. Umorzenie postępowania nie nastąpi, jeżeli sprzeciwią się temu inni uprawnieni do żądania likwidacji.

Art. 109. Do wniosku o przeprowadzenie likwidacji należy dołączyć spis wierzycieli, którzy mają prawo do zaspokojenia ze spadku, z podaniem w miarę możliwości ich adresów i podstaw prawnych wierzytelności.

Art. 110. § 1. Postanowienie o likwidacji spadku może zapaść tylko po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 2. Na postanowienie sądu drugiej instancji, kończące postępowanie w tym przedmiocie, służy skarga kasacyjna.

Art. 111. W postanowieniu uwzględniającym wniosek sąd wyznaczy likwidatora spadku. Likwidatorem może być spadkobierca lub wykonawca testamentu.

Art. 112. Likwidator obejmuje z mocy samego prawa zarząd majątku spadkowego. W razie potrzeby przekazanie majątku likwidatorowi dokonane będzie przez komornika na podstawie postanowienia o wyznaczeniu likwidatora.

Art. 113. Pieniądze i papiery wartościowe likwidator składa do depozytu sądowego. Składa również do depozytu kosztowności, jeżeli uzna to za potrzebne albo jeżeli sąd tak zarządzi.

Art. 114. Przed rozpoczęciem likwidacji sąd na wniosek likwidatora może wydać postanowienie o zezwoleniu na sprzedaż ruchomości, o ile to jest potrzebne na zaspokojenie kosztów postępowania, oraz na sprzedaż ruchomości, które ulegają szybkiemu zepsuciu lub wskutek opóźnienia sprzedaży straciłyby znacznie na wartości, albo których przechowanie pociąga za sobą koszty zbyt wielkie w stosunku do ich wartości. Postanowienie sądu jest natychmiast wykonalne.

Art. 115. Po wydaniu postanowienia o przeprowadzeniu likwidacji sąd wzywa wierzycieli przez ogłoszenie, aby zgłosili na piśmie swoje wierzytelności w sądzie w ciągu trzech miesięcy od daty ogłoszenia w piśmie urzędowym przeznaczonym do ogłoszeń. Nadto wezwania będą wysłane imiennie wierzycielom, których adresy zostały wskazane.

Art. 116. § 1. Po zgłoszeniu wniosku o przeprowadzenie likwidacji sąd na wniosek może zawiesić egzekucję, skierowaną do spadku. Postanowienie sądu jest natychmiast wykonalne.

§ 2. Po uprawomocnieniu się postanowienia o przeprowadzeniu likwidacji nie może być kierowana egzekucja do spadku, a egzekucja wszczęta wcześniej będzie zawieszona z samego prawa.

§ 3. Przepisów powyższych nie stosuje się do egzekucji z przedmiotu zabezpieczenia wierzytelności, zabezpieczonych hipoteką, zastawem lub prawem zatrzymania, jeżeli zabezpieczenie powstało przed otwarciem spadku.

Art. 117. § 1. Wierzyciel powinien zgłosić swoją wierzytelność, jeżeli chce brać udział w postępowaniu likwidacyjnym.

§ 2. Wierzytelności, do których w myśl artykułu poprzedzającego nie stosuje się przepisów o zawieszeniu egzekucji, winny być zgłoszone, jeżeli wierzyciel chce brać udział w postępowaniu dotyczącym likwidacji majątku, na którym nie ma zabezpieczenia.

Art. 118. § 1. Wierzyciel w zgłoszeniu winien wymienić swoje imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, wierzytelność, jej podstawy i dowody, a w miarę możliwości dowody złożyć; nadto winien podać stan sprawy, jeżeli co do wierzytelności toczy się postępowanie.

§ 2. Wierzyciel, zamieszkały za granicą, obowiązany jest obrać sobie w Polsce zamieszkanie dla doręczeń. W przeciwnym razie pisma dla niego przeznaczone pozostawione będą w aktach sprawy.

Art. 119. § 1. Niezwłocznie po upływie terminu do zgłaszania się wierzycieli likwidator układa projekt listy wierzytelności.

§ 2. Wierzytelności w walucie obcej wciągają się na listę w przeliczeniu na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przeprowadzeniu likwidacji.

§ 3. Likwidator składa sądowi projekt listy wierzytelności oraz spis wierzytelności, których nie wciągnięto na listę. Sąd po zbadaniu projektu i wysłuchaniu likwidatora ustala listę wierzytelności, a następnie niezwłocznie zawiadamia spadkobiercę i wszystkich wierzycieli o ustaleniu listy, przy czym wierzycieli pominiętych zawiadamia nadto o niewciągnięciu ich wierzytelności na listę.

Art. 120. Jeżeli wierzytelność została zgłoszona po upływie terminu, wyznaczonego do zgłoszeń, zgłoszenie będzie rozpoznane według przepisów poprzedzających. Czynności już dokonane obowiązują zgłaszającego wierzyciela, a jego wierzytelność, o ile będzie wciągnięta na listę, będzie uwzględniona tylko w tych podziałach funduszu masy spadkowej, które nastąpią po wciągnięciu na listę.

Art. 121. § 1. W ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania zawiadomienia o ustaleniu li-

sty wierzytelności może złożyć do sądu sprzeciw: co do wciągnięcia wierzytelności na listę — spadkobierca i każdy z pozostałych wierzycieli, którzy zgłosili swoje wierzytelności, a co do odmowy wciągnięcia na listę — ten komu odmówiono wciągnięcia zgłoszonej wierzytelności.

§ 2. Sąd orzeka o sprzeciwie po przeprowadzeniu rozprawy. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

§ 3. Postanowienie sądu nie tamuje możliwości wytoczenia procesu o ustalenie istnienia lub nieistnienia wierzytelności. W procesie uczestniczą spadkobierca, likwidator, wierzyciel, który zgłosił sprzeciw, i wierzyciel, przeciwko któremu sprzeciw był skierowany.

Art. 122. Na wniosek wierzyciela, złożony w ciągu dwóch tygodni od dnia uprawomocnienia się postanowienia o ustaleniu listy wierzytelności, sąd po wysłuchaniu spadkobiercy może za zgodą wszystkich wierzycieli przysądzić im na własność majątek spadkowy w miejsce zapłaty ich należności, jeżeli długi przekraczają wartość stanu czynnego spadku albo jeżeli spadkobierca wyraził na to zgodę. Nie jest wymagana zgoda wierzyciela, jeżeli jest on jednocześnie spadkobiercą.

Art. 123. Jeżeli wniosku o przysądzenie w przepisany terminie nie złożono albo jeżeli wniosek prawomocnie został oddalony, spadkobierca może wnieść do sądu w ciągu dwóch tygodni od upływu terminu do złożenia wniosku o przysądzenie lub od uprawomocnienia się postanowienia, oddalającego ten wniosek, podanie z oświadczeniem, że najpóźniej w ciągu miesiąca od daty zebrania wierzycieli wypłaci na całkowite zaspokojenie sumę, odpowiadającą przynajmniej oznaczonej w spisie inwentarza wartości stanu czynnego spadku. Do podania należy dołączyć odpisy dla wierzycieli.

Art. 124. § 1. Sąd wyznacza zebranie wierzycieli, które winno się odbyć nie wcześniej niż po upływie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia o ustaleniu listy wierzytelności.

§ 2. O terminie i miejscu zebrania sąd za wiadomiami wciągniętych na listę wierzycieli przynajmniej na tydzień przed terminem. Na zebranie wzywa się spadkobiercę i likwidatora.

§ 3. Zawiadamia się również wierzycieli, którzy zgłosili swoje wierzytelności, lecz nie zostali wciągnięci na listę, jeżeli w czasie właściwym złożyli sądowi dowód wytoczenia powództwa o ustalenie wierzytelności.

Art. 125. § 1. Na zebraniu pod przewodnictwem sędziego, po wysłuchaniu sprawozdania likwidatora oraz po przeprowadzonej dyskusji, wierzyciele przyjmują lub odrzucają propozycję spadkobiercy.

§ 2. W głosowaniu uczestniczą wierzyciele, wciągnięci na listę z wyłączeniem jednak spadkobiercy, będącego zarazem wierzycielem spadku.

§ 3. Sędzia po wysłuchaniu spadkobiercy, likwidatora i wierzycieli postanowi, czy będzie dopuszczony do głosowania: a) wierzyciel, nie wciągnięty na listę, który wniósł powództwo o ustalenie wierzytelności, b) wierzyciel, którego wierzytelność jest zabezpieczona, lecz zabezpieczenie jest niewystarczające, c) wierzyciel, którego wierzytelność uzależniona jest od warunku zawieszającego. W tych przypadkach sędzia oznacza sumę, według której będzie obliczony głos dopuszczonego wierzyciela.

§ 4. Propozycja spadkobiercy jest przyjęta, jeżeli na nią zgodzi się większość wierzycieli, mających łącznie co najmniej trzy czwarte ogólnej sumy wierzytelności osób, uprawnionych do uczestniczenia w głosowaniu.

Art. 126. Po przyjęciu propozycji i po złożeniu przez spadkobiercę do depozytu sądowego sumy, do której złożenia zobowiązał się, sąd wyda postanowienie co do objęcia spadku przez spadkobiercę.

Art. 127. § 1. Jeżeli majątku spadkowego nie przysądzono wierzycielom i jeżeli spadkobierca nie zgłosił propozycji co do wypłaty wierzycielom oznaczonej sumy albo jeżeli propozycja nie została przyjęta, na wniosek spadkobiercy, likwidatora lub wierzyciela zgromadzenia wierzycieli ustali sposób likwidacji spadku.

§ 2. Uchwała zapada większością głosów wierzycieli, mających co najmniej trzy czwarte ogólnej sumy wierzytelności osób, uprawnionych do uczestniczenia w głosowaniu. Do ważności uchwały potrzebna jest nadto zgoda spadkobiercy oraz zatwierdzenie sądu.

Art. 128. § 1. Likwidacja spadku, o ile uchwała wierzycieli inaczej nie stanowi, następuje przez sprzedaż ruchomości i nieruchomości, przez ściąganie wierzytelności od dłużników i zrealizowanie innych praw majątkowych, wchodzących w skład spadku.

§ 2. Sprzedaż odbywa się według przepisów kodeksu postępowania cywilnego o sprzedaży w drodze egzekucji.

§ 3. Sprzedaż może być dokonana także przez likwidatora z zezwolenia sądu na warunkach przez sąd ustalonych.

§ 4. Spadkobierca nie jest wyłączony z liczby nabywców.

Art. 129. Po złożeniu przez spadkobiercę sumy, do której złożenia zobowiązał się, albo przy przeprowadzeniu likwidacji sąd dokona podziału funduszu między wierzycieli jedno-

razowo lub kilkakrotnie w miarę postępującej likwidacji.

Art. 130. Podział funduszków, osiągniętych ze sprzedaży nieruchomości, będzie dokonany przed podziałem innych funduszków albo jednocześnie.

Art. 131. W podziale będą uwzględnione wierzytelności, nie wciągnięte na listę lub wykreślone z listy na skutek sprzeciwów, jeżeli przed przystąpieniem do podziału złożony będzie dowód, że wierzyciel wytoczył proces o ustalenie wierzytelności.

Art. 132. § 1. O sporządzeniu planu podziału sąd zawiadamia spadkobiercę i wierzycieli.

§ 2. W ciągu dwóch tygodni od daty doręczenia zawiadomienia spadkobierca i każdy wierzyciel może zgłosić zarzuty przeciwko planowi podziału.

§ 3. W razie wniesienia zarzutów sąd po wysłuchaniu osób zainteresowanych plan zatwierdzi albo odpowiednio zmieni.

§ 4. Jeżeli zarzutów nie wniesiono w terminie przepisany, sąd zarządzi wykonanie planu.

Art. 133. § 1. Z ceny osiągniętej za nieruchomość oraz za rzeczy, które stosownie do kodeksu postępowania cywilnego ulegają egzekucji według przepisów o egzekucji z nieruchomości, zaspokojone będą w następującej kolejności:

1) koszty niezbytkownego pogrzebu spadkodawcy, o ile nie mogą być zaspokojone z innych źródeł;

2) koszty związane z wystawieniem nieruchomości na licytację, a mianowicie: opłaty sądowe, koszty opisu, oszacowania i ogłoszeń, a nadto wynagrodzenie likwidatora, o ile nie może być zaspokojone z innych źródeł;

3) należności pracowników zatrudnionych w sprzedanej nieruchomości lub w przedsiębiorstwach, znajdujących się na tej nieruchomości i wchodzących w skład spadku, byleby nie przewyższały rocznej należności pracownika;

4) podatki i inne daniny publiczne, należne ze sprzedanej nieruchomości za bieżący rok kalendarzowy oraz za dwa lata poprzedzające wraz z dodatkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi;

5) należności instytucji ubezpieczeń społecznych z tytułu ubezpieczenia pracowników, wymienionych w pkt 3, za rok ostatni przed licytacją;

6) wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie (również i raty amortyzacyjne), przed otwarciem spadku lub na podstawie u-

mowy zawartej ze spadkodawcą, w kolejności według przepisów prawa rzeczowego;

7) podatki i inne daniny publiczne, niewymienione w pkt 4 i 5, a stanowiące dług spadkowy, zaległe za rok ostatni przed licytacją, wraz z dodatkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi.

§ 2. Pozostała reszta dołączona będzie do sumy, osiągniętej z innych źródeł.

§ 3. Sprzedaż, dokonana w postępowaniu likwidacyjnym, ma te same skutki prawne, jakie ma sprzedaż w postępowaniu egzekucyjnym.

§ 4. Sprzedaż z wolnej ręki nie narusza praw korzystających z rzeczowego zabezpieczenia na nieruchomości.

§ 5. Jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności, należności dalszej kategorii będą uiszczone dopiero po pełnym zaspokojeniu należności poprzedzającej kategorii, a gdy majątek nie wystarcza na pokrycie w całości wszystkich należności tej samej kategorii, należności te będą zaspokojone stosunkowo do wysokości każdej z nich.

Art. 134. § 1. Z ceny osiągniętej ze sprzedaży rzeczy ruchomej, obciążonej prawem zastawu, będą zaspokojone w następującej kolejności:

1) koszty sprzedaży rzeczy;

2) podatki i inne daniny publiczne, należne ze sprzedanej rzeczy za bieżący rok kalendarzowy oraz za dwa lata poprzedzające, wraz z dodatkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi;

3) wierzytelności zabezpieczone prawem zastawu na sprzedanej rzeczy.

§ 2. Pozostała reszta dołączona będzie do sumy osiągniętej z innych źródeł.

§ 3. Jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności, należności dalszej kategorii będą uiszczone dopiero po pełnym zaspokojeniu należności poprzedzającej kategorii, a gdy majątek nie wystarcza na pokrycie w całości wszystkich należności tej samej kategorii, należności te będą zaspokojone stosunkowo do wysokości każdej z nich.

Art. 135. § 1. Z funduszków, osiągniętych z innych źródeł, będą zaspokojone w następującej kolejności:

1) koszty niezbytkownego pogrzebu spadkodawcy;

2) koszty sprzedaży majątku, koszty likwidacji i zarządu spadku, nie wyłączając powstałych w czasie postępowania likwidacyjnego,

go podatków i danin publicznych wraz z dodatkami na zwłokę i kosztami egzekucyjnymi oraz powstałych w tymże czasie należności z tytułu umów o pracę, o ile należności te nie zostały pokryte z bieżących wpływów;

3) należności przypadające za rok ostatni pracownikom domowym, lecz tylko z sum uzyskanych ze sprzedaży urządzenia domowego, oraz pracownikom przedsiębiorstwa, lecz tylko z sum uzyskanych z tego przedsiębiorstwa;

4) koszty ostatniej choroby spadkodawcy;

5) podatki i inne daniny, nie wymienione w pkt 2, należne za rok ostatni, wraz z dodatkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi;

6) należności instytucji ubezpieczeń społecznych, powstałe z tytułu ubezpieczenia pracowników, wymienionych w pkt 3, za rok ostatni;

7) inne należności przypadające od spadkodawcy;

8) wierzytelności z tytułu zachowku;

9) wierzytelności z tytułu zapisów.

§ 2. Jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności, należności dalszej kategorii będą uiszczone dopiero po zupełnym zaspokojeniu należności poprzedzającej kategorii, a gdy majątek nie wystarcza na pokrycie w całości wszystkich należności tej samej kategorii, należności te będą zaspokojone stosunkowo do wysokości każdej z nich.

Art. 136. Sumy, przypadające na wierzytelności sporne albo na wierzytelności warunkowe, co do których warunek nie ziszczył się jeszcze, będą pozostawione w depozycie sądowym.

Art. 137. § 1. Nadwyżkę, która pozostanie po dokonaniu podziału, wydaje się spadkobiercy.

§ 2. Wierzyciele, których wierzytelności zostały pominięte przy podziale, mogą dochodzić swoich należności z nadwyżki, przypadającej spadkobiercy.

§ 3. Jeżeli nie mogą odzyskać swoich należności z nadwyżki, mają prawo dochodzić ich tylko od zapisobierców w granicach wartości otrzymanych przez nich zapisów. Roszczenie przeciwko zapisobiercom przedawnia się z upływem lat trzech od ukończenia likwidacji.

Art. 138. § 1. Likwidatorowi należy się wynagrodzenie i zwrot wydatków; wysokość wynagrodzenia i wydatków oznacza sąd.

§ 2. Jeżeli likwidatorem jest spadkobierca, wynagrodzenie będzie mu przyznane, o ile sąd uzna to za słuszne ze względu na okoliczności sprawy.

§ 3. Likwidator traci prawo do otrzymania wynagrodzenia i zwrotu wydatków, jeżeli nie

zażąda ich przed przystąpieniem do ostatniego podziału.

Art. 139. Mienie, które będzie ujawnione po dokonaniu podziałów, o ile wszystkie wierzytelności nie zostały zaspokojone, poddane będzie likwidacji stosownie do powyższych przepisów. Likwidacja ta może być zarządzona również na wniosek wierzyciela, którego należność była wciągnięta na listę wierzytelności i nie została w całości zaspokojona.

Art. 140. Zawieszona egzekucja z przedmiotów, poddanych likwidacji, będzie umorzona po ukończeniu likwidacji.

Rozdział XIII.

Dział spadku.

Art. 141. § 1. Postępowanie o dział spadku sąd wszczyna na wniosek osoby uprawnionej do żądania działu.

§ 2. O wszczęciu postępowania sąd zawiadamia osoby zainteresowane, a szczególności wszystkich znanych spadkobierców oraz nabywców praw spadkowych.

§ 3. Jeżeli uczestnikami postępowania są spadkobiercy, których prawa do spadku nie były poprzednio stwierdzone, sąd stwierdza ich prawa do spadku w toku postępowania działowego, stosując przepisy o stwierdzeniu praw do spadku.

Art. 142. § 1. Zgłaszający wniosek o dział spadku powinien wskazać majątek, który ma być podzielony, a nadto złożyć testament, jeżeli był sporządzony. Może również złożyć projekt działu.

§ 2. W przypadku, gdy wniosek dotyczy nieruchomości, do wniosku należy dołączyć dokument, stwierdzający prawo własności spadkodawcy.

Art. 143. Na skutek wniosku o dział sąd wyznacza rozprawę.

Art. 144. Na żądanie uczestnika działu, zgłoszone nie później niż na pierwszej rozprawie, sąd spadku może przekazać sprawę sądowi grodzkiemu, w którego okręgu znajduje się majątek spadkowy lub jego znaczna część, albo sądowi, w którego okręgu zamieszkują wszyscy uczestnicy. Jeżeli poprzednio nie były stwierdzone prawa spadkobierców do spadku, przekazanie sprawy może nastąpić dopiero po stwierdzeniu tych praw przez sąd spadku.

Art. 145. W razie sporu co do praw spadkowych uczestników sąd może zawiesić postępowanie działowe do czasu rozstrzygnięcia tego sporu w drodze procesu, jeżeli podniesione zarzuty uzna za istotne.

Art. 146. W toku postępowania sąd winien nakłaniać uczestników do zgodnego przeprowadzenia podziału, wskazując im sposoby mogące do tego doprowadzić.

Art. 147. § 1. Postanowienie działowe zapada na podstawie zgodnego oświadczenia wszystkich spadkobierców, jeżeli wskutek tego nie będą naruszone interesy uczestników, nie mających pełnej zdolności do działań prawnych lub nieobecnych oraz prawa osób trzecich lub przepisy prawa, a nadto gdy przedmiotem działu jest nieruchomości — jeżeli podział jej nie jest sprzeczny z interesem społeczno-gospodarczym.

§ 2. Jednakże, jeżeli przedmiotem podziału w naturze jest nieruchomości ziemskie, sąd przed wydaniem postanowienia winien zasięgnąć opinii powiatowej władzy ziemskiej co do żywotności gospodarstw, mających powstać w wyniku projektowanego podziału.

Art. 148. W braku podstaw do wydania postanowienia działowego według przepisów artykułu poprzedzającego postanowienie będzie wydane według przepisów poniższych.

Art. 149. Spadkobiercy powinni podać sądowi swój wiek, zawód, stan rodzinny i majątkowy, dane dotyczące korzystania przez nich z majątku spadkowego przed działem oraz inne okoliczności mogące mieć wpływ na rozstrzygnięcie, co każdy z nich ma ze spadku otrzymać.

Art. 150. Skład i wartość majątku, ulegającego działowi, będą ustalone przez sąd. Jednakże, jeżeli zachodzi spór co do tego, czy poszczególne przedmioty należą do spadku, sąd może odesłać uczestników na drogę postępowania spornego.

Art. 151. § 1. Sąd w postępowaniu działowym rozstrzyga również o wyrównaniu przysporzeń, o zachowkach oraz o zmniejszeniu zapisów jako też o wzajemnych roszczeniach między uczestnikami działu z tytułu wspólnego posiadania, pobranych dochodów, poczynionych nakładów i spłaconych długów spadkodawcy, chyba że roszczenia te zostały już prawomocnie rozstrzygnięte w innym postępowaniu albo że co do nich toczy się odrębne postępowanie wszczęte przed postępowaniem działowym. Sąd może jednak co do tych roszczeń odesłać uczestników na drogę postępowania spornego.

§ 2. Po zapadnięciu prawomocnego postanowienia działowego uczestnik nie może dochodzić roszczeń przewidzianych w paragrafie poprzedzającym, chociażby nie były one zgłoszone w postępowaniu działowym.

§ 3. Jeżeli zachodzi spór co do istnienia lub ważności zapisu, sąd zawiesza postępowanie do czasu rozstrzygnięcia tego sporu w drodze postępowania spornego, o ile podniesione zarzuty ze względu na okoliczności sprawy uzna za istotne.

Art. 152. § 1. Sąd określi w postanowieniu działowym, co ze spadku przypada na schedę każdego spadkobiercy.

§ 2. Jednakże, jeżeli ma być dokonany podział w naturze nieruchomości ziemskiej, należy, co do możliwości i sposobu jej podziału zasięgnąć opinii biegłego, a nadto przesłać projekt podziału do powiatowej władzy ziemskiej dla wyrażenia opinii co do żywotności gospodarstw, mających powstać w wyniku projektowanego podziału.

§ 3. Przy układaniu sched należy w miarę możliwości dążyć, aby była uszanowana wola spadkodawcy wyrażona w testamencie, a w braku jej, aby w skład każdej schedy wchodziła ta sama ilość ruchomości, nieruchomości, praw lub wierzytelności tej samej natury, jakości i wartości. Zawsze należy mieć na uwadze interes społeczno-gospodarczy, a w szczególności należy unikać sprzecznego z tym interesem rozdrabniania nieruchomości ziemskich i przedsiębiorstw.

§ 4. Różnice wartości poszczególnych sched będą wyrównane w drodze dopłaty.

§ 5. Można przyznać łączną schedę kilku spadkobiercom za ich zgodą.

Art. 153. Jeżeli ma być dokonany podział w naturze nieruchomości, projektowany sposób podziału jej na części winien być zaznaczony na planie sporządzonym według zasad, obowiązujących przy oznaczaniu nieruchomości w księgach wieczystych.

Art. 154. W przypadku, gdy przepisy prawa wymagają uprzedniego zatwierdzenia planu podziału nieruchomości przez władze administracyjne, sąd przesyła sporządzony przez biegłego plan projektowanego podziału tym władzom do zatwierdzenia.

Art. 155. W razie wprowadzenia przez władze administracyjne w planie projektowanego podziału zmian lub poprawek sąd stosownie do okoliczności albo dokona podziału nieruchomości zgodnie ze zmienionym planem, albo odstąpi od podziału w naturze.

Art. 156. Na zgodny wniosek wszystkich spadkobierców sąd przeprowadzi losowanie sched, jeżeli uzna, że wyniki losowania nie mogłyby naruszyć interesu społeczno-gospodarczego. Sposób losowania określa sąd.

Art. 157. W przypadku zgodnego wyboru sched przez spadkobierców lub przeprowadzenia losowania sąd przyznaje w postanowieniu działowym poszczególnym spadkobiercom schedy według ich wyboru lub wyniku losowania.

Art. 158. § 1. Jeżeli podział w naturze nie może być dokonany, sąd wyda postanowienie, w którym nakaże w celu dokonania działu sprzedaż rzeczy mających cenę rynkową lub giełdową z wolnej ręki, a wszelkich innych — z licytacji publicznej.

§ 2. W postanowieniu tym sąd może określić, jakie części sumy, która zostanie uzyskana ze sprzedaży, przypadną poszczególnym uczestnikom oraz rozstrzygnąć o wzajemnych roszczeniach uczestników.

§ 3. Na postanowienie sądu drugiej instancji, nakazujące sprzedaż rzeczy, służy skarga kasacyjna.

Art. 159. Na zgodny wniosek wszystkich spadkobierców sąd nakaze także sprzedaż rzeczy z licytacji publicznej bez badania możliwości ich podziału oraz ustalania ich wartości.

Art. 160. § 1. Sprzedaż rzeczy odbywa się według przepisów kodeksu postępowania cywilnego o egzekucji.

§ 2. Spadkobierca nie składa rękojmi.

Art. 161. Jeżeli postanowienie o sprzedaży rzeczy nie zawierało rozstrzygnięcia co do podziału sumy i co do zgłoszonych wzajemnych roszczeń uczestników, sąd wyda w tym przedmiocie, po dokonaniu sprzedaży, odrębne postanowienie.

Art. 162. § 1. Gdy przedmiotem działu jest nieruchomości ziemskie albo przedsiębiorstwo zarobkowe, których podział w naturze jest prawnie niedopuszczalny lub ze względów społeczno-gospodarczych byłby niepożądany, sąd przyzna ten majątek spadkobiercy, który o to zgłosi wniosek, innym zaś spadkobiercom przyzna od niego spłaty.

§ 2. Jeżeli kilku spadkobierców zgłasza wniosek, sąd przyzna majątek temu, którego uzna za najodpowiedniejszego do objęcia majątku.

§ 3. Szczegółowe przepisy co do podziału nieruchomości ziemskich określi osobna ustawa.

Art. 163. § 1. W przypadku wyznaczenia dopłat lub spłat sąd oznaczy termin i sposób uiszczenia, wysokość odsetek, a w razie potrzeby i sposób zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat lub spłat na raty okres ich uiszczenia nie może przenosić łącznie lat dziesięciu.

§ 2. Jeżeli sąd uzna to za potrzebne nakaze również zabezpieczenie roszczeń zwrotnych w przypadku, gdy na niektórych tylko spadkobierców włożony został obowiązek zaspokojenia długów spadkodawcy, oraz oznaczy sposób zabezpieczenia.

Art. 164. Na postanowienie sądu drugiej instancji, kończące postępowanie działowe, służy skarga kasacyjna.

Rozdział XIV.

Postępowanie spadkowe po cudzoziemcach.

Art. 165. Postępowanie spadkowe w przypadku śmierci cudzoziemca odbywa się we-

ług przepisów poniższych, o ile umowy międzynarodowe inaczej nie stanowią.

Art. 166. Do znajdującego się w Polsce majątku po cudzoziemcu stosuje się przepisy o zabezpieczeniu spadku. O wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu spadku sąd zawiadamia właściwego konsula; może on uczestniczyć w postępowaniu.

Art. 167. § 1. Stosuje się również przepisy o otwarciu i ogłoszeniu testamentu. O terminie tych czynności sąd zawiadamia właściwego konsula.

§ 2. Władzy państwa, którego obywatelem był spadkodawca, wydaje się na żądanie uwierzytelniony odpis testamentu oraz protokołu otwarcia i ogłoszenia. Pod warunkiem wzajemności może być wydany oryginał testamentu, jeżeli nie jest przewidywana żadna dalsza czynność urzędowa w Polsce.

Art. 168. § 1. Sąd z urzędu zarządzi dokonanie trybem, przepisany dla ogłoszeń o wezwaniu spadkobierców, ogłoszenie, w którym wezwie osoby, roszcujące sobie prawa do spadku, zapisobierców i wierzycieli spadkodawcy, aby w ciągu trzech miesięcy prawa swoje zgłosili z podaniem należytych dowodów. W ogłoszeniu należy wskazać obywatelstwo spadkodawcy.

§ 2. Ogłoszenie doręczone będzie właściwym władzom podatkowym miejsca otwarcia spadku oraz właściwemu konsulowi.

Art. 169. § 1. Jeżeli nikt nie zgłosił się w powyższym terminie, sąd postanowi wydać majątek ruchomy władzy państwa, którego obywatelem był spadkodawca.

§ 2. W przeciwnym razie będzie wyznaczona rozprawa, na którą będą wezwane osoby zainteresowane. Po wysłuchaniu stawających sąd wyda postanowienie o zabezpieczeniu zgłoszonych i wykazanych praw osób, zamieszkałych w Polsce, oraz obywateli polskich, zamieszkałych za granicą, tudzież o zabezpieczeniu podatku spadkowego.

§ 3. Zatrzymany w tej drodze majątek ruchomy będzie służył na zaspokojenie zabezpieczonych praw. Reszta majątku ruchomego będzie wydana władzy państwa, którego obywatelem był spadkodawca.

§ 4. Wydanie majątku władzy państwa, którego obywatelem był spadkodawca, może nastąpić tylko pod warunkiem wzajemności.

Art. 170. Postępowanie spadkowe co do majątku nieruchomego, położonego w Polsce, przeprowadza się według przepisów ogólnych.

Art. 171. § 1. Postępowanie spadkowe co do majątku ruchomego będzie przeprowadzone według przepisów ogólnych, jeżeli zainteresowany obywatel polski albo cudzoziemiec, zamieszkały w Polsce, zażąda przeprowadzenia tego postępowania przed wydaniem majątku władzy państwa obcego.

§ 2. Postępowanie to będzie również przeprowadzone według przepisów ogólnych, jeżeli władza państwa, którego obywatelem był spadkodawca, odmówi przyjęcia majątku spadkowego pomimo wezwania lub jeżeli wydanie majątku nie nastąpi z powodu braku wzajemności.

Art. 172. W przypadkach przewidzianych w dwóch poprzedzających artykułach ponowne obwieszczenie o wezwaniu spadkobierców nie będzie wymagane.

Art. 173. § 1. Jeżeli cudzoziemiec zmarł w Polsce w czasie podróży, a nie miał w Polsce zamieszkania lub stałego pobytu ani majątku oprócz rzeczy, znalezionych przy nim, rzeczy te będą zabezpieczone.

§ 2. Odpowiednia część tych rzeczy będzie sprzedana według przepisów o sprzedaży zabezpieczonych ruchomości i z osiągniętej ceny zaspokojone będą koszty pobytu w Polsce i pogrzebu spadkodawcy. Reszta ceny oraz rzeczy nie sprzedane wydane będą władzy państwa, którego obywatelem był spadkodawca.

Art. 174. Postępowanie spadkowe po osobach, nie mających żadnego obywatelstwa (bezpłaństwowych), przeprowadza się według ogólnych przepisów.

DZIAŁ III.

Przepisy wprowadzające.

Art. 175. § 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach unormowanych tym dekretem.

§ 2. W szczególności uchyla się wraz ze wszystkimi późniejszymi zmianami i uzupełnieniami:

1) art. 896—922, 1401—1422, 1682—1758, 1761—1764 i 1766—1774 ustawy postępowania cywilnego z 1864 r., utrzymane w mocy art. XVII § 1 pkt 6, 10 i 12 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego;

2) art. 22 przepisów przechodnich z 1917 r. do ustawy postępowania cywilnego z 1864 r., utrzymany w mocy art. XVII § 2 pkt 2 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego;

3) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 1850 r., zawierające instrukcję dla naczelników gmin w sprawach sądowych im powierzonych (Dz. u. p. austr. Nr 256);

4) §§ 20—180 i 220—256 patentu ces. z dnia 9 sierpnia 1854 r. o postępowaniu w sprawach niespornych (Dz. u. p. austr. Nr 208);

5) rozdział XIII ustawy notarialnej z dnia 21 maja 1855 r. (Dz. u. p. austr. Nr 94);

6) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 1860 r. o czynnościach notariuszów jako komisarzy sądowych (Dz. u. p. austr. Nr 120);

7) §§ 105—108 i 116 normy jurysdykcyjnej z dnia 1 sierpnia 1895 r. (Dz. u. p. austr. Nr 111), utrzymane w mocy art. XXV pkt 2 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego;

8) art. XXIX i XLVII przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym;

9) art. 26 dekretu z dnia 29 sierpnia 1945 r. w sprawie postępowania o uznanie za zmarłego i o stwierdzenie zgonu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 226);

10) §§ 72—98, 192 i 193 ustawy z dnia 17 maja 1898 r. o sprawach sądownictwa niespornego w brzmieniu obwieszczenia z dnia 20 maja 1898 r. (Dz. u. Rzeszy, str. 339 i 771);

11) art. 19—28 ustawy z dnia 21 września 1899 r. o sądownictwie niespornym (Zb. u. prusk. str. 249);

§ 3. W kodeksie postępowania cywilnego uchyla się art. 10 pkt 2, art. 21 i 41 § 2, a w art. 40 § 1 skreśla się wyrazy: „o dział nieruchomości“.

Art. 176. W części drugiej kodeksu postępowania cywilnego § 1 art. 637 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Z mocy samego zajęcia wierzyciel może, o ile to jest potrzebne do zaspokojenia jego wierzytelności, wykonywać wszelkie prawa i roszczenia dłużnika“.

Art. 177. W przepisach wprowadzających prawo małżeńskie majątkowe po art. IX dodaje się nowy artykuł IX¹ w brzmieniu:

„Art. IX¹. § 1. Do działu majątku wspólnego małżonków stosuje się odpowiednio przepisy dekretu o postępowaniu spadkowym.“

§ 2. W postępowaniu tym sąd rozstrzyga także o tym, czy majątek jest osobistym lub dorobkowym majątkiem małżonka“.

Art. 178. Minister Sprawiedliwości wyda instrukcję dla organów wykonywających postanowienia sądu o zabezpieczeniu spadku i spisie inwentarza.

Art. 179. Do postępowania unormowanego dekretem niniejszym stosuje się odpowiednio przepisy przejściowe, zawarte w rozdziale VIII kodeksu postępowania niespornego (art. 49—

53), ze zmianami i uzupełnieniami, zawartymi w przepisach poniższych.

Art. 180. W sprawach wszczętych przed wejściem w życie niniejszego dekretu za samodzielną część postępowania (art. 49 § 2 kodeksu postępowania niespornego) uważa się postępowanie, unormowane w poszczególnych rozdziałach działu II niniejszego dekretu.

Art. 181. Postępowanie, wszczęte w sprawach spadkowych według dotychczasowych przepisów w trybie spornym, toczy się aż do ukończenia według postępowania spornego.

Art. 182. Wszczęte na obszarze mocy obowiązującej kodeksu Napoleona lub tomu X cz. 1 Zводу Praw sprawy dotyczące uznania spadków za wakujące lub bezdziedziczne i zachowania tych spadków, lecz nie ukończone do czasu wejścia w życie niniejszego dekretu, zostaną z urzędu przekazane sądowi spadku, w którym będą one prowadzone nadal według przepisów tego dekretu o zabezpieczeniu i stwierdzeniu praw do spadku, z uwzględnieniem już dokonanych czynności i zebranego materiału. W sprawach tych należy jednak zawsze dokonać ogłoszeń przewidzianych w niniejszym dekrete, chociażby były już dokonane obwieśzczenia według przepisów dotychczasowych.

Art. 183. Postępowanie spadkowe przewidziane w prawie o ustaleniu własności dóbr nieruchomości, o przywilejach i hipotekach z 1818 r., wszczęte przed wejściem w życie niniejszego dekretu, toczy się nadal, według przepisów dotychczasowych. Jednakże, gdy wniosek o zamknięcie postępowania spadkowego nie zostanie złożony przed upływem lat dwóch od chwili wejścia w życie niniejszego dekretu, postępowanie ulegnie umorzeniu z mocy samego prawa. W tym przypadku wpis o toczącym się postępowaniu spadkowym jak również dokonane w toku tego postępowania zastrzeżenia (wzmianki o wnioskach) ulegną wykreśleniu z urzędu.

Art. 184. W postępowaniu dotyczącym spadków, które stosownie do przepisów wprowadzających prawo spadkowe podlegają dotychczasowym przepisom prawa materialnego, stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego dekretu ze zmianami wynikającymi z przepisów poniższych.

Art. 185. Przepisy niniejszego dekretu dotyczące spadkobiercy stosuje się odpowiednio także do spadkobiercy umownego oraz zapisobiercy ogólnego i zapisobiercy pod tytułem ogólnym, a przepisy dotyczące testamentów stosuje się odpowiednio do umów dziedziczenia.

Art. 186. W postępowaniu, dotyczącym

spadków podlegających kodeksowi Napoleona, wprowadzenie w posiadanie spadku w myśl art. 770, 773 i 1008 tegoż kodeksu zastępuje się stwierdzeniem praw do spadku w trybie postępowania spadkowego.

Art. 187. § 1. W postępowaniu, dotyczącym spadków podlegających kodeksowi cywilnemu austriackiemu, oświadczenie o przyjęciu spadku składa się w sądzie spadku. Z oświadczeniem tym może być połączony wniosek o stwierdzenie praw do spadku.

§ 2. Jeżeli oświadczenie o przyjęciu spadku nie zostało złożone przez wszystkich znanych sądowi spadkobierców, sąd wzywa spadkobierców, którzy oświadczenia nie złożyli, aby uczynili to w terminie przez sąd oznaczonym. Spadkobiercy, którzy do wezwania tego nie zastosowali się, zostają pominięci przy stwierdzeniu praw do spadku.

§ 3. Stwierdzenie praw do spadku zastępuje uchwałę o przyznaniu praw do spadku, przewidzianą w prawie dotychczasowym.

§ 4. Sąd spadku może stosownie do okoliczności nawet przed stwierdzeniem praw spadkowych upoważnić spadkobiercę lub kuratora spadku, którym zarząd majątku spadkowego został powierzony, do rozporządzania majątkiem spadkowym i przyjmowania zapłat od dłużników spadkodawcy.

Art. 188. Wydane w postępowaniu, dotyczącym spadków podlegających kodeksowi cywilnemu niemieckiemu, postanowienie o stwierdzeniu praw do spadku zastępuje poświadczenie o dziedziczeniu, wymagane według prawa dotychczasowego.

DZIAŁ IV.

Przepisy końcowe.

Art. 189. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 190. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1947 r.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski